



Tasviriy san'at ta'limida o'quvchilarda estetik didni shakllantirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning o'rni

Gadoyev Ibrohim Niyozovich

Navoiy davlat universiteti

“Tasviriy san'at va muhandislik grafikasi” kafedrası v/b dotsenti

Annotatsiya: Ushbu maqolada tasviriy san'at ta'limi jarayonida o'quvchilarning estetik didini shakllantirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning o'rni va ahamiyati yoritilgan. Maqolada interfaol metodlar, raqamli vositalar hamda innovatsion yondashuvlarning samarali jihatlari tahlil etilgan. Shuningdek, san'at darslarida o'quvchilarning ijodiy fikrlashini rivojlantirish, estetik qadriyatlarni anglash va san'at asarlarini tahlil qilish ko'nikmalarini shakllantirishda yangi pedagogik texnologiyalarning imkoniyatlari bayon qilingan.

Kalit so'zlar: tasviriy san'at, estetik did, zamonaviy pedagogik texnologiyalar, innovatsiya, ijodkorlik, interfaol metodlar, raqamli ta'lim.

Bugungi globallashuv davrida ta'lim tizimi zamonaviy texnologiyalar asosida yangilanmoqda. Shu jarayonda tasviriy san'at fani o'quvchilarning nafaqat ijodiy salohiyatini, balki estetik dunyoqarashini shakllantirishda muhim o'rin tutadi. San'at inson tafakkurini boyituvchi, didini tarbiyalovchi, hissiy dunyosini kengaytiruvchi vosita sifatida ta'lim jarayonida o'qituvchidan yuksak pedagogik mahoratni talab etadi.

Tasviriy san'at darslarida zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish o'quvchilarning fanga bo'lgan qiziqishini oshiradi, mustaqil fikrlashni, ijodiy yondashuvni va tahliliy tafakkurni rivojlantiradi. Bunday texnologiyalar ta'lim jarayoniga interfaol yondashuv, raqamli vositalar, virtual galereyalar va elektron o'quv resurslarini kiritish orqali amalga oshiriladi.

Tasviriy san'at darslarida o'quvchilarni estetik tarbiyalashda o'qituvchining metodik yondashuvi muhim rol o'ynaydi. An'anaviy uslublarni zamonaviy texnologiyalar bilan uyg'unlashtirish o'quvchilarning estetik idrokini shakllantiradi, ularni san'atning ichki mazmunini tushunishga yo'naltiradi.

Zamonaviy pedagogik texnologiyalar o'quv jarayoniga kreativlik, interfaollik va shaxsga yo'naltirilgan ta'lim tamoyillarini olib kiradi. Ayniqsa, tasviriy san'atda o'quvchilarning estetik didini rivojlantirishda quyidagi yondashuvlar samarali hisoblanadi:

1. **Interfaol metodlar (blits-so'rov, muammoli savollar, “Aqliy hujum”)** — o'quvchilarda badiiy fikrlashni rivojlantiradi, ular o'z nuqtayi nazarini asoslashga o'rganadilar.

2. **Multimedia texnologiyalari** — mashg'ulotlarni jonlantirish, san'at asarlarini vizual tarzda tahlil qilish, mashhur rassomlar ijodini interaktiv tarzda o'rganish imkonini beradi.



3. **Flipped classroom (ag'darilgan sinf) texnologiyasi** — o'quvchilarni mustaqil o'rganishga, darsdan tashqari vaqtda tahlil qilishga undaydi. Bu yondashuv Shovdirov S.A. tomonidan ilgari surilgan ta'lim samaradorligini oshiruvchi metodlardan biridir.

4. **Raqamli vositalar va 3D dizayn dasturlari** — o'quvchilarga zamonaviy badiiy texnikalarni o'zlashtirish, kompozitsiya yaratish va rang uyg'unligini tushinishda keng imkoniyat yaratadi.

Estetik tarbiya jarayoni o'quvchining shaxsiy hissiy tajribasiga, uning san'atga bo'lgan individual munosabatiga asoslanadi. Shu sababli o'qituvchi har bir o'quvchining qiziqishi, idrok darajasi va ijodiy salohiyatini hisobga olgan holda differensial yondashuvni qo'llashi zarur.

Zamonaviy ta'limda o'qituvchi faqat bilim beruvchi emas, balki o'quvchining ijodiy rivojlanishini boshqaruvchi, yo'naltiruvchi shaxs sifatida namoyon bo'ladi. Masalan, virtual muzeylar, san'at ilovalari, onlayn ko'rgazmalar o'quvchilarda milliy va jahon san'atiga qiziqishni oshiradi. Ular real badiiy tajribani virtual muhitda his etish imkoniga ega bo'ladilar.

Shovdirov S.A.ning tadqiqotlarida ta'kidlanganidek, san'at ta'limida metod tanlashda o'quvchilarning yosh xususiyatlari, estetik idroki va ijodiy faolligini inobatga olish zarur. Har bir darsda interfaollik, ko'rgazmalilik va tahliliy yondashuv uyg'unlashganda, o'quvchi san'atni nafaqat o'rganadi, balki uni his eta boshlaydi.

O'quvchilarda estetik didni rivojlantirish nafaqat rasm chizish bilan cheklanmaydi. Ular kompozitsiya yaratish, rang tahlili, badiiy obrazni his qilish, san'at asarlarini tahlil etish orqali hayotiy go'zallikni anglay boshlaydilar. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar shu jarayonni yanada interfaol, qiziqarli va samarali qiladi.

Yana bir muhim jihat — o'quvchilarning estetik dunyoqarashini shakllantirishda milliy badiiy an'analarni zamonaviy texnologiyalar bilan uyg'unlashtirishdir. Masalan, o'zbek naqshlari, milliy ornamentlar, miniatyuralarni raqamli formatda tahlil qilish yoki ularni kompyuter grafikasi yordamida qayta yaratish o'quvchilarga milliy san'atni zamonaviy kontekstda o'rganish imkonini beradi.

Bu jarayon nafaqat estetik didni, balki madaniy ongini, milliy iftixorni ham shakllantiradi. Demak, zamonaviy texnologiyalar o'qituvchiga san'at ta'limida estetik tarbiyani yangi bosqichga olib chiqish imkonini beradi.

Zamonaviy pedagogik texnologiyalar tasviriyl san'at ta'limida o'quvchilarning estetik didini rivojlantirishda keng imkoniyat yaratadi. Ular orqali o'quvchi san'atni his qiladi, go'zallikni anglaydi va uni ijodiy jarayon orqali ifoda etadi. Raqamli vositalar, interfaol metodlar, multimedia va innovatsion yondashuvlar o'quv jarayonini boyitadi, o'quvchining badiiy tafakkurini faollashtiradi.

Shovdirov S.A.ning ilmiy qarashlari asosida xulosa qilish mumkinki, ta'limda zamonaviy texnologiyalarni milliy badiiy qadriyatlar bilan uyg'unlashtirish tasviriyl



san'at darslarining samaradorligini oshiradi, o'quvchilarni estetik jihatdan yetuk shaxslar etib tarbiyalaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Shavdirov S. A. *Method of Organization of Classes in Higher Education Institutions Using Flipped Classroom Technology* // AIP Conference Proceedings. – 2025.
2. Shavdirov S. A. *Selection Criteria of Training Methods in Design Fine Arts Lessons* // Eastern European Scientific Journal. – 2017.
3. Ibraimov X., Shovdirov S. *Theoretical Principles of The Formation of Study Competencies Regarding Art Literacy in Students* // Science and Innovation. – 2023.
4. Shovdirov S. A. *Tasviriy san'atni o'qitishda o'quvchilarning sohaga oid o'quv kompetensiyalarini shakllantirish omillari* // Inter education & global study. – 2024.
5. Шавдилов С. А. *Ўқувчиларда тасвирий саводхонликка оид ўқув компетенцияларини шакллантиришнинг педагогик-психологик жиҳатлари* // Современное образование (Узбекистан). – 2017.